

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	ІСТОРИЧНА УРБАНІСТИКА
Викладач	БОНДАРЕНКО Олександр Володимирович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний тел.	+38(066) 649-24-51
Е-mail:	o.v.bondarenko.un@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни викладання навчальної дисципліни «Історична урбаністика» – формування теоретичних знань і компетенцій стосовно загальних історичних тенденцій, закономірностей, характерних і специфічних рис розвитку міст нашої держави як унікального історико-культурного феномену. Вивчення конкретних аспектів історичної урбаністики допоможе краще зрозуміти сучасні проблеми міст, прогнозувати та пропонувати шляхи їх вирішення, забезпечити процес професійної та практичної підготовки здобувачів.

Основними завданнями курсу є вивчення теоретичних проблем сучасної української історичної урбаністики; формування знань про генезу міст, їхню хронологічну, просторову, етнічну специфіку, місто як соціальний організм, розвиток та особливості українських міст.

2. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

Знати:

- історичні тенденції, закономірності, характерні риси розвитку міст нашої держави;
- генезу міст, їхню хронологічну, просторову, етнічну специфіку
- особливості розвитку українських міст.

Уміти:

- аналізувати специфічні риси розвитку міст нашої держави як унікального історико-культурного феномену.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

У процесі організації освітнього процесу в Центральнотураїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ЦНТУ; Положення про організацію вивчення вибіркового навчального дисциплін та формування індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Історична урбаністика як дослідницький напрямок. Теоретико-методологічні засади історичної урбаністики.

Тема 2. Термінологічний інструментарій історичної урбаністики

Тема 3. Становлення і розвиток знань про міста наприкінці ХУІІІ – на початку ХХ ст.

Тема 4. Модерне місто як об'єкт дослідження.

Тема 5. Правове становище містян у ХУІІІ – на початку ХХ ст.

Тема 6. Міське середовище і міська культура

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною системою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

Базова

1. Бондаренко О.В. Міста Наддніпрянської України за імперської доби (1785–1917 рр.): історіографічний дискурс: монографія. Кропивницький: Видавець Лисенко В.Ф., 2021. 364 с.
2. Вебер М. История хозяйства. Город. М.: Канон-Пресс-Ц, Кучково поле, 2001. 576 с.
3. Верменич Я. В., Дмитрук В. І., Архипова С. І. Міська історія України: проблеми початкового датування. Науково-довідкове видання. — К.: Інститут історії України НАН України, 2010. 140 с.
4. Верменич Я. Генезис і еволюція міст у контексті історичної регіоналістики і нової локальної історії // Верменич Я. Історична урбаністика в Україні: теорія містознавства методика літочислення. Київ: Інститут історії України, 2011. – С. 40–60.
5. Верменич Я. Історична локалістика у пошуках дослідницького об'єкта: міська і сільська історії // Регіональна історія України. № 4. К., 2010. С. 7–26.
6. Верменич Я. В. Історична урбаністика в Україні: теорія містознавства і методика літочислення. К.: Інститут історії України НАН України, 2011. – 306 с.
7. Верменич Я.В. та ін. Міська історія України – проблеми початкового датування. Науково-довідкове видання / Я. В. Верменич, В.І. Дмитрук, С. І. Архипова. К.: Інститут історії України НАН України, 2010. 140 с.

8. Зіммель Г. Великі міста і духовне життя // Незалежний культурологічний часопис “Ї”. – 2003. - № 29: Геній місця. Leopoldis. Львів. Lemberg. Lwow. – С. 315 – 325.
9. Константинова В.К. Урбанізація: південноукраїнський вимір (1861-1904 роки). Запоріжжя: АА Тандем, 2010. – 596 с.
10. Райнер Ліндер. Підприємці і місто в Україні, 1860-1914 рр. (Індустріалізація і соціальна комунікація на Півдні Російської імперії)/ За ред. О.М.Доніка. – Київ-Донецьк: ТОВ «ВПП «Промінь». 2008. 496 с.
11. Репіна Л.П. Місто, суспільство, цивілізація: історична урбаністика у пошуках синтезу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://socio.125mb.com/gorod-obschestvo-tsvivilizatsiya-istoricheskaya-17844.html>
12. Чорний Д. М. По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України (кінець XIX – початок XX ст.). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. 304 с.

Допоміжна

1. Антонович В. Українські міста // Розвідки про міста і міщанства на Україні-Руси в XVI-XVIII ст. – Львів: друкарня НТШ. 1904. – Ч.2. – С.309-383.
2. Багалій Д. Магдебурзьке право на Лівобічній Україні.// Розвідки про міста і міщанство на Україні Руси в XV-XVIII в. – Львів: Друкарня НТШ,1904. – Частина II. – С. 387-442.
3. Басара Г.Б. Українське провінційне місто як політичне та соціокультурне явище в добу Національно – демократичної революції (березень 1917 – квітень 1918 рр.) Автореф. дис. канд. іст. наук. – К., 2003.
4. Бондаренко О.В. Міста Російської імперії дореформеної доби в дорадянській історіографії. // Наукові записки. Серія: Історичні науки. – Випуск 17. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. – 302 с. (С. 136–143. 0,6 др.арк.).
5. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм XV – XVII ст. – К., 1995. – Т.1 Структура повсякденності: можливе і неможливе. – С. 410 - 481
6. Бушин В.С. Нариси з історії Павлограда: До 220-річчя міста / В.С. Бушин. – Дніпропетровськ: Ліра, 2004. – 304 с.
7. Война и город. – Х., 1993.
8. Карліна О. Роль міста в аграрному суспільстві: деякі аспекти проблеми // На службі Клію. Збірник праць на пошану Л. Винара. –Київ - Нью – Йорк – Торонто – Париж – Львів, 2000. – С. 493 – 501.
9. Кук Ф. Модерн, постмодерн і місто // Незалежний культурологічний часопис “Ї”. – 2003. - № 29: Геній місця. Leopoldis. Львів. Lemberg. Lwow. – С. 355 – 369.
10. Місто // Енциклопедія українознавства: Словникова частина. –Т. 4. – Львів. 1994. – С. 1585 – 1596.
11. Тронько П.Т. До питання про статус історичного міста // Історія України. Маловідомі імена, події, факти. - К., 1996.
12. Яворницький Д. И. История города Екатеринослава. – 2-е изд. – Д.: Січ, 1996.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
2. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> – каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України.
3. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libweb.html> - каталог національних бібліотек країн світу.
4. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html> - каталог електронних бібліотек України.
5. <http://www.friends-forum.com/forum/printthread.php?t=5838&pp=30> - енциклопедії та словники.
6. <http://www.vuzlib.net> -економіко-правова бібліотека (оцифровані підручники).

7. <http://www.nbu.gov.ua/online-2010/> - передплачені науково-інформаційні ресурси НБУ ім. В.І.Вернадського.
8. <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/> - електронні наукові видання НБУ ім.В.І.Вернадського.
9. <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/51917> - Регіональна історія України (Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України).

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи. Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.